

מאורות השבת

פרשת מטות

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור המנורה

מנורת המאור פרק שז

אתרנגולא ואתרנגולתא

על תרנגול ותרנגולת, נחרבה עיר הקרויה 'הר המלך', מספרת הגמרא (גיטין נז.). שכשהיו מוציאים חתן וכלה, היו נוהגים להוציא לפניהם תרנגול ותרנגולת. לסימן, שיפרו וירבו כתרנגולין.

יום אחד, עבר גדוד רומי ולקח את התרנגולים שיועדו לחתן והכלה, ונלחמו בהם היהודים והיכום. חיילי הגדוד הלכו לקיסר ואמרו לו שהיהודים מרדו בו! ובא על היהודים במלחמה.

היה ביהודים גיבור אחד ושמו 'בן דרום', שהיה קופץ למרחק מיל, והורג בהם כמה אלפים. לקח הקיסר את כתרו, והניחו על הארץ. ואמר, ריבון העולם כולו, אם טוב בעיניך, אל תמסור אותי ומלכותי, בידו של אדם אחד (אותו בן דרום). הכשילו פיו של בן דרום, ואמר, 'הלא אתה אלוקים זנחתנו, ולא תצא אלוקים בצבאותינו!' [שואלת הגמרא], והרי דוד גם כן אמר כך? [ומתרצת], [דוד] אמר זאת בלשון תמיהה, 'הלא אתה אלוקים זנחתנו ולא תצא בצבאותינו? נכנס בן דרום לבית הכסא, בא נחש, נשך את מעיו, והרגו. כששמע זאת הקיסר, אמר, הואיל ונעשה לי נס, בפעם הזאת אעזבם. עזבם והלך.

קפצו היהודים מרוב שמחה, אכלו ושתו, והדליקו נרות, עד שמרוב אורה, הייתה נראית צורת החותמת בטבעתו של אדם במרחק מיל

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

נקמת פנחס במדין

"נָקַם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים" (במדבר לא, ב) אומר רש"י: במדיינים ולא במואבים.. למה רק במדיינים?! הלא החטא היה גם עם בנות מואב?

אומר האלשייך: דרך מדין רק לטמא את הקדשים, כי כל ישעם וכל חפצם, לטמא את הקדשים ולהחטיא את הכשרים...

"צָרַר אֶת הַמִּדְיָנִים" (במדבר כה, יז) אומר אור החיים: יהיו לכם בגדר צר ואויב לשונאתם.. "כִּי צָרְיִים הֵם" (שם, יח) שהשנאה ואויבות שתהיה לכם לא על שסבבו נפילה מישראל (לא על הנופלים במגפה) אלא "על דבר פעור" חטא הע"ג, "ועל דבר כזבי" שגרמו לכם להיכשל בזנות. המלחמה במדין היא לא נקם על המתים במגפה, זו מלחמה על פגיעה בקדושת ישראל.

אומר הנתניבות שלום: מלחמת מדין אכן הייתה מלחמה כבדה מאד על עצם קיומו של עם ישראל, והזוה"ק אמר: שלא הייתה עת צרה קשה יותר לישראל.. שבלעם ובלק היו ראשי הקליפה, כוחות הסט"א הגדולים ביותר של האומות.. רצו לעקור את עם ישראל לגמרי משורשו.. ומהאי טעמא היו זקוקים לקיבוץ כל כוחות הקדושה. מסביר הנתניבות שלום: בלק ובלעם, אומר הזוה"ק, אותיות סופיות עמלק ואותיות ראשונות בלב, זהו הבלבול שמבקשים ליצור בישראל. עמלק הוא 'המן' שרצה 'להומם ולאבדם'. מה הכוונה 'להומם'? כדי לאבד מישוהו, אתה צריך להמם אותו לפני כן, לבלבל את דעתו, לקרר אותו, זו מהותו של עמלק. לכן הדרישה במדין היא "צרור". אומר רש"י: כמו זכור ושמור עליכם לאייב אותם, כלומר היחס אליהם מעכשיו כמו אויב "עמי זכור מה עשה לך בלעם"... זכירה כמו במלחמת

עמלק "מלחמה לה' בעמלק" מלחמה תמידית זו גם מלחמת מדין..

אומר משה לבנ"י "החלצו מכם אנשים", אומר רש"י: אנשים צדיקים, וכן (במלחמת עמלק) "בחר לנו אנשים". למלחמה במדין צריכים להיות גיבורים (כל שעומד ושולט ומתגבר ביצרו קרוי גיבור) צדיקים כמו במלחמת עמלק, ולא אנשי זרוע מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו. אומר האור החיים: כל מי שיודע בעצמו שהוא בר לבב ונקי כפיים.

שולח אותם משה למלחמה ובראשם פנחס וכלי הקודש בידו (ציץ ונזר), כוחות של קדושה. "אותם ואת פנחס", פירש רש"י: שהלך לנקום נקמת יוסף, אבי אמו. מבאר הכלי יקר: היה משה בטוח שלא יהיה חס עליהם ולא ישאיר להם שורש וענף, כי בלאו הכי היה פנחס שונא להם מצד המכירה שמכרו את יוסף מצריימה, ערוות הארץ, מקום מיוחד לזנות. שואל הרב שטיינמן: ומה התביעה עליהם? הלא האחים, הם אלה שמכרו אותו. והמדיינים.. המדיינים רק החליפו ידיים..?

אומר הנציב: ודאי שביקש מהם יוסף לשחרר אותו ואביו ישלם עליו יותר מהמצרים.. אבל הם ברשעתם רצו למכור אותו לעבד, כדי לטמא אותו, לכן מכרוהו לפוטיפר "ויקנהו פוטיפר סריס פרעה". אומרת הגמרא (סוטה יג): אמר רב, שקנאו לעצמו (לעביה). מסביר האבני נזר: המדיינים היו מבני קטורה, אשת אברהם, ונצטוו על המילה, כמו כל בני אברהם, וממילא חובת קדושת הברית חלה עליהם.. יוסף, שהיה צדיק יסוד עולם, שכל מהותו שמירת הברית, ממילא היחידים שיכלו להכניעו, היו המדיינים, שהיו חתומים באות ברית קודש, לכן נסתבבה מכירת יוסף על ידם.

המשך בעמוד 4

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנג

דיני השהיית תבשיל על האש מערב שבת, והחזרתו על האש בשבת - דיני החזרה

י המשך וכל שכן שאסור להפוך את סיר הכובאנה כדי שתבשל מכל צדדיה. וכל האמור, הוא דוקא אם התבשיל ודאי לא התבשל כמאכל בן דרוסאי, או ספק אם התבשל כמאכל בן דרוסאי. אבל אם כבר התבשל כמאכל בן דרוסאי, הדבר תלוי במחלוקת. יש אומרים שאסור לסגור, שהרי שייך בו עדיין בישול (רבינו הרמב"ם פ"ט הל"ג ושו"ע סימן שיח ס"ד, ושת"ז וז"ר סימן רנג סקל"ו וסקל"ח). ויש אומרים שמותר לסגור, כי כיון שבדאי התבשל כמאכל בן דרוסאי, אין בזה משום בישול (הרמב"ן והרשב"א). לפיכך לכתחילה לא יסגור. אבל אם סגר, אף שעבר איסור, לא נאסר התבשיל, כיון שיש לסמוך על המתירים, ויכול לאכלו אפילו בשבת עצמה (משנ"ב סימן רנט סקכ"ה, וביה"ל סימן רנג ס"ב ד"ה דוקא, וז"ר סקל"ו) [לח]. וכן מותר לומר לגוי לסגור, אם התבשיל התבשל כבר כמאכל בן דרוסאי. אבל אם עדיין לא התבשל כמאכל בן דרוסאי, או ספק אם התבשל כמאכל בן דרוסאי, אסור לומר לגוי לסגור [לט] (שת"ז וז"ר סקל"ח). ובדיעבד שסגר הגוי, אין לאסור את התבשיל, כיון שלא הועיל במעשהו כל כך, שהרי התנור חם, וגם לולא מעשה הגוי היה מתבשל לבסוף (שת"ז סימן רנט סק"ט, וס"ל שם ס"ד ד"ה תנור):

יא כובאנה שנתבשלה כולה, והיא מונחת על הפלטה או על הבל"ך, או בתוך התנור או בתוך המיחמית, ונתקיימו כל תנאיי החזרה שנתבארו לעיל סעיף ו, מותר להפוך אותה כמה פעמים שירצה, אף שכוונתו כדי שתהיה יותר שחומה וקריספית, והיא הולכת ומשתבחת [מ] (ס"ל ס"ב ד"ה מותר):

[לח] זו היא דעת הרמב"ן ועוד ראשונים, שתבשיל שנתבשל כמאב"ד, אין בו משום בישול. ולכאורה היה נראה לומר שאי אפשר לסמוך על סברתם, כיון שלדעת רבינו הרמב"ם ומרן, כל שלא נתבשל כל צרכו, יש בו חשש איסור תורה, וכמ"ש המשנ"ב סימן שיח סקכ"ו בדעת מרן, וא"כ הוי ספיקא דאורייתא. וכ"נ דעת השת"ז סימן רנג סקל"ח. גם מהרי"ץ בשו"ת פעו"צ ח"ב סימן רנו, העיר שיש בזה חשש מבשל. ופשטות לשונו שהוא מצד איסור תורה. וא"כ לשיטתנו יש כאן ספק איסור דאורייתא. ויש לדחות, דאמנם האיסור הוא ספיקא דאורייתא, אבל איסור ההנאה ממעשה שבת הוא מדרבנן, ולגבי ההנאה זהו ספיקא דרבנן, והבן:

גם מ"ש המשנ"ב בביאור הלכה סימן שיח ס"ד, לדעת הרמב"ן ודעימיה שתבשיל שנתבשל כמאב"ד אין בו משום בישול, מותר להחזירו בשבת לתנור גרו"ק עיי"ש, אין זה מוסכם, שכן בספר מנחת כהן שער שני פרק ראשון, כתב בדעת הרמב"ן ודעימיה, שאם מחזיר על האור או על הכירה, אינו היתר גמור, אלא אין בו איסור תורה, אבל יש בו איסור דרבנן, מפני שנראה כמבשל, ומותר רק אם נתן כנגד המדורה, עיי"ש:

מיהו לדעת מהר"ח קורח שהבאנו בהקדמה לסימן רנג, דבתנור גרו"ק אם מניח על הקדירות ולא על קרקעית התנור, הוי כנגד המדורה, א"כ לדעת הרמב"ן ודעימיה, אם התבשיל נתבשל כמאב"ד, היתר גמור הוא, וממילא יש לסמוך עליהם להקל בשעת הדוחק. ואפשר שזו היא ג"כ כוונת המשנ"ב בביה"ל דלעיל, ולא ציין לדברי מנחת כהן דלעיל, כיון דמיירי במניח בתוך התנור ולא בקרקעיתו, שאז דינו כמו כנגד המדורה, וכמ"ש המשנ"ב עצמו בסימן שיח סקצ"ד, וכן בביה"ל סימן רנג ס"ד ד"ה ויזהר. וא"כ דברי המשנ"ב ומנחת כהן עולים בקנה אחד:

עוד נלע"ד לצדד להקל, דגם מ"ש לעיל לדעת הרמב"ם איסור תורה הוא והוי ספיקא דאורייתא, אינו מוסכם, שהרי הדרישה סימן שיח אות ד כתב בדעת הרמב"ם שאינו אלא איסור דרבנן, וא"כ הוי ספיקא דרבנן, ולקולא:

[לט] דהו"ל כמבשל הגוי בשבת לצורך ישראל, דאסור ליהנות ממנו. דלא גרע מגוי שהדליק את הנר או עשה שאר מלאכה לצורך ישראל, דאסור לישראל ליהנות ממנו:

[מ] וכיוצ"ב מותר להניח שם חלה או בורקס לחממם. ולא דמי למחלוקת האחרונים אם מותר לעשות צנימים בשבת, דהתם מיירי שרוצה להניח פרוסות חלה בשבת על הפלטה לעשותן צנימים ממש, ונעשו כדבר חדש, ונהנה ממלאכת שבת בטעם חדש. וגם זה יש שהתירו, עיין שו"ת יבי"א ח"י סימן נה אות כח. משא"כ כאן הם רק משתבחים יותר, ולא נעשה בהם טעם חדש:

ומה שהצרכנו שיתקיימו כל תנאיי החזרה גם בפלטה ובמיחמית, היינו לדעת מהר"ח"כ וסיעתו, המצריכים בפלטה תנאיי החזרה, עיין לעיל ס"ז. אבל לדעת הגרע"י מותר להחזיר ואפילו ליתן לכתחילה, וא"צ תנאיי החזרה. ולפי דבריו אפילו כובאנה או חלה או בורקס שהוצאו מהמקרר, מותר להניחם על הפלטה לחממם או לאפותם יותר:

מהעיר. נפגע מכך הקיסר, ואמר, צחוק עושים ממני היהודים?! חזר ובא עליהם.

אמר רבי אסי, שלוש מאות אלף שולפי חרב עלו להר המלך, והרגו בהם שלושה ימים ושלושה לילות, ובעבר השני של העיר (מאחר שהייתה גדולה מאוד ומנתה תושבים רבים) המשיכו בשמחות וחגיגות, ולא היו יודעים אלו מאחיהם הנהרגים כעת.

בלע ה' ולא חמל את כל נאות יַעֲקֹב (איכה ב, ב). כשבא רבין אמר רבי יוחנן, אלו שישים ריבוא עיירות שהיו לו לינאי המלך בהר המלך, וכל אחת היו בה כיוצאי מצרים. חוץ משלוש, שהיו בה כפליים כיוצאי מצרים. ואלו הן, **כפר ביש**, שהיו רעים, ולא נותנים ביתם לאורחים. **כפר שחליים**, שהייתה פרנסתם ממין מאכל הנקרא שחליים. **וכפר דכריה**, אמר רבי יוחנן, שהיו נשותיהם יולדות זכרים, ויולדות באחרונה נקבות, ופוסקות. אמר עולא, אני עצמי ראיתי את אותו מקום הנקרא 'הר המלך', ואפילו שש מאות אלף קנים לא נכנסים בו. אמר לו אותו כופר לרבי חנינא, הנה אתם משקרים! אמר לו, ארץ צבי, כתוב בה (ירמיה ג, יט). מה צבי זה, אין עורו מחזיק את בשרו. אף ארץ ישראל, בזמן שיושבים עליה, מתרחבת, ובזמן שאין יושבים עליה, מתכווצת.

מאור הדרשה

גועל נפש!

"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים... וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הִחְלְצוּ מֵאֶתְכֶם אֲנָשִׁים לְצַבָּא וַיְהִי עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת ה' בְּמִדְיָן." (לא ב'ג')
 למה? מסכנים המדיינים... מה הם כבר עשו?
 זימה!

מה שכל פרסומאי מתחיל יודע היום, המדיינים כבר עשו לפני שלושת אלפים שנה... כשרוצים למכור, מוכרים עם זימה!
 כל אחד יודע, היום אי אפשר למכור נדל"ן בלי זימה...
 מה הקשר ביניהם?!

אין. אבל זימה זה מוכר. עשרה קבין של זנות ירדו לעולם. תשעה נטלו ישמעאל, ואחד נטל כל העולם כולו. אין לך אומה שטופה בזימה כמו ישמעאל.
 רואים את הזימה בכל מקום בעולם, זימה ברחובות, זימה בתור לבנק, זימה באוטובוס, כל נער מחזיק היום זימה בכף היד...
 הכל זימה!

אם הם יקבלו איזה דו"ח גולדסטון אחרי המבצע, הם כבר לא יוכלו לטייל בכל מקום בעולם, כי אחרי שהם יאשמו הם יהיו מבוקשים בחלק גדול מהמדינות בעולם...
 לגבי הצעירים שבהם, ודאי שהאינטרס הכסאולוגי הוא שיקול מכריע, בכל שעל שהם פועלים ועושים.

בקיצור, אין לנו על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמיים!
 לא על כיפת ברזל, וודאי שלא על העיתונאים של הדור החדש, שהחליפו את דור אנשי הצבא, שאין להם מושג מיליטרי, אפילו לא אחד, בלקסיקון. זה לא הם, זה רק הקב"ה!

יש ניסים, הרבה ניסים... ויש מצווה שחובה לקיימה בכל יום:
 "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל!"
 (אפריון שלמה)

אנשים עסוקים כל היום בזימה, זה מה שמנחה את פעולותיהם, וזה מהווה משקל מכריע בהחלטות שהם מקבלים בכל יום ויום.
 וכל הזימה שיש היום בעולם, זה רק מעשר שנתנו הישמעאלים לכל העולם, זה רק כדי שיטעמו קצת... זיכוי הרבים...
 אין לך גועל נפש יותר מאומה, שפסגת ההשגות שלה, פסגת השאיפות שלה, העולם הבא שלה, זה זימה.
 טוב, מה עושים עם כל האשפה הזאת? מפנים אותה לפח...

בין המיצרים לאהבת חינום

יהודי שהיה בחלוקת דולרים של הרבי מליובאוויטש, ביקש את ברכת הרבי לניתוח בעין. הרבי ברכו והוסיף ואמר שכשמביטים על עם ישראל בעין טובה זה מסייע לבריאות העיניים של המביט.

יקירת! אהבת חינום מתחילה מלאהוב את הזולת בלי סיבה, לאהוב אותו גם כשיש אלף סיבות הפוכות, גם כשלא מגיע לו, פשוט אהבה ללא תנאי! וזה ע"י שתהיה לנו עין טובה על הזולת, על כל יהודי ויהודיה, נכון שזה לא קל אבל זה אפשרי, זה אפשרי כשאת לא שופטת, וזוהי מידת הענווה!

כך גם, עין טובה ואהבת חינום בביתך! תתרגמי כל דבר לטוב, דוני לזכות, איך שתסתכלי, ככה זה יהיה. את המציאות את קובעת על ידי הסתכלותך, יש לך כח לשנות אותה! הסתכלי בעין טובה על ילדייך, הסתכלי בעין טובה על בעלך, גם אם קצת קשה לך. תעניקי לו בלי תנאים, תוותרי, הרעיפי מילים טובות גם ברגעים הכי קשים שאת חושבת שלא מגיע לו, בלי סיבה. זכרי! הבית שלך זהו בית המקדש ובית המקדש נהרס בגלל שנאת חינום.

נהגי כך גם מחוץ לביתך. הסתכלי בעין טובה ותפרגני לחברתך, כן.. זו שמאחרת לעבודה ועוד יוצאת ל'הפסקת' קפה על אף האיחור הממש לא אופנת.. דוני לזכות.

עין טובה זה לשמוח בהצלחת הזולת, שמחה בכל עסקיהם המוצלחים. עין טובה זה לעודד, לעזור, לתמוך, לתת מעצמך, להחמיא, לאהוב, לקבל את השונה ממך בדעות, במחשבות, במעשים ובדיבורים, והכל בחינם בלי חשבונות, ולמה? כי את יודעת ומבינה שהכל זה מהקב"ה, הכל שייך לו, אז ממילא את מקבלת את מה שיש לך באהבה, ומבינה גם שמה שיש לחברתך, לשכנתך, לאחותך.. זה הכל מהקב"ה. ומזה את מולידה אהבת ישראל, אהבת חינום. וזה אומר שיש בכך אהבת השם, כי כולם הם בנים להשם.

כשיש לך אהבת ישראל ועין טובה על הבריות, כשאת נותנת ומעניקה מעצמך, את זוכה לעשות את רצון ה'. כי רצון ה' זה אהבת הבריות, זה להיות חנון ורחום ארך אפיים ורב חסד, וכשאת זוכה להתנהג במידותיו של הקב"ה, את בונה את בית המקדש מחדש, את יוצרת אחדות בעולם, את יוצרת שלום! ודעי! שעל ידי זה את מכניסה ברכה לביתך, ומצליחה בכל מעשה ידיך! כמו שאומר הפסוק במשלי (כב, ט): טוב עֵין הַקָּבִי. ונכתב בכתבי חסר (בלי ואו) כדי לרמוז שיש לו כח לברך וברכותיו מתקיימות! אומר הזוהר על הפסוק (ויקהל) אלא טוב עין הוא יברך ודאי בעין טובה ובשמחה, כמו שהוא מברך בשמחה ובעין טובה כך נותנים לו בשמחה ובעין טובה.

הבחירה בידייך אם לאהוב או לשנוא, אם להסתכל בעין טובה או רעה. צאי לדרך עם מבט שונה! כותבת לך באהבת חינום ובעין טובה!

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

ישראל, ביקשו להכשילו ולהפילו (יוסף גדר את הזכרים). ונמשכה רצונם לטמא את קדושת ישראל כאן בשיטים, בעצת בלעם, לכן בקשו עתה לתפוס גדול מישראל אחר, והזהירו את כזבי שתכשיל את הגדול שבהם, לכן מגלגלין עליהם עתה גם את נקמת יוסף הצדיק. ולכן לא הלך משה רבינו בעצמו, כי צריך דווקא מזרע יוסף, שפטפט ביצרו. **מוסיף הבאר משה:** "אלוקיהם של אלו שונא זימה" זו קליפת מדין קליפת היסוד, שולח משה את פנחס בן פוטי, שפטפט ביצרו, זה יוסף מידת היסוד.

מלחמת עמלק היא מלחמת אמונה, מלחמה ביראת שמים, לזה היה צריך את יהושוע, נכדו של יוסף. במלחמת מדין, היא מלחמה על קדושת ישראל, כאן היה צריך קנאות לקדושה, זה פנחס, שמושך קדושה מאהרון ומתעטף במידת היסוד של סבו יוסף. ובאמת מצליח פנחס לגדור את ישראל שנפרצו בערוות מדיין..

המדרש (שה"ש ד) אומר: אמרו הלוחמים למשה (לאחר המלחמה): "ונקרב את קרבן ה'" אמר להם משה: דבריכם סותרים זה את זה! אמרתם "ולא נפקד ממנו איש" לעריה ולחטא. ואמרתם: ונקרב את קרבן ה'. אלו לא חטאתם, קרבן זה למה? אמרו לו: משה רבינו, זוגות זוגות היינו נכנסין אצל האישה, והיה אחד ממנו מפחם פניה ואחד מפרק נזמיה, אפשר שלא הזיע יצה"ר קימעה? על אותה הזיעה של יצה"ר אנו אומרים להביא קרבן. באותה שעה התחיל משה משבחן. **שבת שלום!**

ואם זו מלחמת קדושה כמו מלחמת עמלק, למה לא נשלח יהושוע, שכן הוא מלומד במלחמה כזו? ויותר מכך, אומר המדרש, יהושוע נבחר למלחמת עמלק כי היה משבטו של יוסף, שאמר "את האלוקים אני ירא", יבוא ירא אלוקים וילחם במי שאמר "ולא ירא אלוקים (עמלק)". יהושוע [גם] הוא נכדו של יוסף.. היה עדיף לשלוח אותו לנקום את נקמת מדיין?

אומר האור החיים: וטעם שבחר בפנחס דווקא ולא ביהושוע, כי דבר זה היה בלב תעלומות חכמה, שנקמת מדיין צריכה להיות על ידי פנחס. מהי תעלומת החכמה שפנחס הוא הראוי לנקמה במדיין?

אומר המהר"ל (ח"א סוטה מג): הלך פנחס לנקמה. אין הפירוש שהיה רוצה ליקח מהם נקמה של אבי אמו, שכבר נשכחה שנאתו וקנאתו. אבל הפירוש הוא כך, כי ראוי היה פנחס שיקח נקמה ממדיין, כי מדיין היה הפך לפנחס, וזה כי מדיין היו דבוקים בערווה ובזנות.. ויוסף היה קדוש ונבדל מן הזנות, ולכן זכה לצאת ממנו פנחס שהיה נבדל מן הערווה ומקנא על דבר הזנות, ראוי הוא להתגבר על מדיין. אם כן למה חיכה עד עכשיו?

כתוב בשפתי צדיק (מפילץ): מעשה המדיינים, שהפקירו בנותיהם לעבירה במחנה ישראל, היה באותה כוונה שמכרו את יוסף לפוטיפר, שגם פוטיפר ואשתו לדבר עבירה נתכוונו. כיוון שזקני מדיין היה להם אחיזה בכוחות הטומאה, הכירו ביוסף שהוא שורש קדושת

מאור הלשון

ר' דניאל ג'.

ככל היוצא מפיו יעשה

"אִישׁ פִּי... לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה." (ג. ג.)

הרב ח"י"דא הביא [בספרו 'חומת אנך'] בפסוק זה שני פירושים דרך רמז.

הראשון: שאם אדם ישמור לשונו מלדבר שום דיבור אסור, ויהיה נשמר מדיבורים בטלים, ויקדש פיו, אז כל אשר יבקש מ-ה', יִשְׁמַע תפילתו. **וזהו** שכתוב "לא יחל דברו" - דהיינו שלא יעשה דיבורו חולין - שלא ידבר דיבורים בטלים ומכל שכן דברים האסורים, ואז "ככל היוצא מפיו יעשה" ותִשְׁמַע תפילתו. **ולא עוד,** אלא אפילו בלי תפילה, כל אשר יאמר, יתקיים, כמו שמובא בגמרא (תענית כד: ואילך) על כוח תפילתו של ר' חנינא בן דוסא, ומה שהיה מלומד בניסים, עד שאמרו עליו, שתפילת כהן גדול ביום הכיפורים (-שלא תכנס תפילת עוברי דרכים לפני הקב"ה בשעה שהעולם צריך לגשם-) לא מועילה כנגד ר' חנינא בן דוסא, שבזמן שהוא היה בדרך ורצה שיפסק הגשם, נפסק הגשם. [ורמזו במילים "ככל היוצא מפיו - יעשה"].

ופירוש שני [בשם המהרח"ו משם הר' שמעון טירנו ז"ל]: ש"לא יחל דברו", דהיינו שלא יעשנו חולין, [והיינו, שאע"פ שלעין הבשרית הדיבור איננו מעשה, ואינו משאיר רושם בעולם המעשה (לכאורה), מ"מ, אין להסיק מכך שאפשר לעשותו חולין. שבאמת זה נורא!], ולמה? כי הלא תראה, ש"ככל היוצא מפיו יעשה", כלומר, כל אשר ידבר האדם הוא פועל למעלה בעולמות העליונים בין לטוב ובין למוטב, [וא"כ גם כאן יש מעשה], שאם מדבר דברי תורה ודברי קדושה, מעורר ברוחניות ובקדושה למעלה בעולמות, ואם ח"ו מדבר לשון הרע ודברים אסורים הוא פועל ומעורר בצד הטומאה ח"ו, ומזה יוכל להבין למה אין לעשות את דיבורו חולין. עכ"ד.

ונראה לומר בס"ד, שבאמת שני רמזים אלו קשורים זה בזה, שכלל שהאדם מבין ומפנים את ערך דיבורו ופעולתו בעולמות, [וכתוצאה מכך שומר את עצמו מדיבורים אסורים], כך מדה כנגד מדה, מחשיבים בעולמות את דבריו, ומתקיים בו סוף הפסוק, ש'ככל היוצא מפיו - יעשה' ויתקיים.

ה' יזכנו להבין ולהפנים את כוח דיבורינו ותוצאותיו, ולשומרו כנצרך. אכ"ר.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה